

SAK

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
143/2014	Fylkesrådet	17.06.2014

Høring - 5 små vannkraftverk i Bodø kommune - ny behandling

Sammendrag

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har sendt på høring søknader om å bygge 5 små vannkraftverk i Bodø kommune. De 5 søknadene kommer fra 4 ulike selskaper: Småkraft AS, Rognlia kraftverk AS, Nord-Norsk Småkraft AS, MiljøKraft Nordland AS og en sammenslutning av grunneiere. Søknadene skal behandles etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven og gjelder tillatelse etter vannressursloven § 8. NVE har satt en høringsfrist til 13. juni 2014.

Uttalelse fra Nordland fylkeskommune er basert på regional politikk slik denne er formulert i «Regional plan for små vannkraftverk» og fylkeskommunens rolle i den regionale utviklingen.

Fylkesrådet *fraråder* NVE å gi tillatelse til å bygge Storvasskråga kraftverk og Øvre Mølnelva kraftverk da disse kraftverkene kan ha usikre konsekvenser for elvemusling og vannmiljøet i Gårdsvatnet. Ingen av disse kraftverkene vil i følge Nordlandsnett(NOR) få tilgang til nettet før i 2016 og vil være avhengig av kapasitetsforbedringer i nettet. Begge prosjektene har også en relativt høy utbyggingspris og vil gi liten samfunnsgevinst. Prosjektene bør vurderes sammen med andre kraftutbygginger som er på søknadsstadiet og som skal konkurrere om plassen i nettet.

Gjennom bearbeiding av prosjektene og mer kunnskap kan det være mulig å tilpasse en utbygging slik at vesentlig skade på miljøverdier minimeres. Samtidig kan det i utforming og god dialog med reindriften være mulig å komme fram til akseptable løsninger for næringen.

Fylkesrådet i Nordland fremmer *innsigelse* til planene for Åselielva, Rognlia og Skredelva kraftverk med hjemmel i lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) § 24 tredje ledd, jf. reglene om innsigelse i plan og bygningsloven §§ 5-4 og 5-6.

Hovedbegrunnelsen for innsigelsen er at en kraftverksutbygging i Åselielva vil ta bort siste rest av et villmarksområde og de sterke friluftslivsinteressene som er knyttet til området.

Innsigelsen til kraftverk i Rognlia er knyttet til det nasjonalt og regionalt viktige kulturmiljøet som vil bli berørt. I dette området er også naturtypen slåttemark berørt av utbyggingen. Denne naturtypen er oppført som truet.

Innsigelsen knyttet til Skredelva er knyttet til de usikre/ikke dokumenterte konsekvensene en utbygging vil ha for sårbare fugler som hekker langs vatnet og usikkerhet knyttet til gyteforholdene for ørreten. Det tillegges også vekt at Åselielva og Skredelva er en del av et større område som ikke bør få flere inngrep av hensyn til friluftsliv og reindriftsinteresser.

Bakgrunn

Søknadene som NVE har sendt på høring omfatter følgende kraftverk i Bodø kommune:

Kraftverk

[Åselielva kraftverk](#)

[Rognlia kraftverk](#)

[Storvasskråga kraftverk](#)

[Skredelva kraftverk](#)

[Øvre Mølnelva kraftverk](#)

Utbygger

Småkraft AS 4,61 GWh

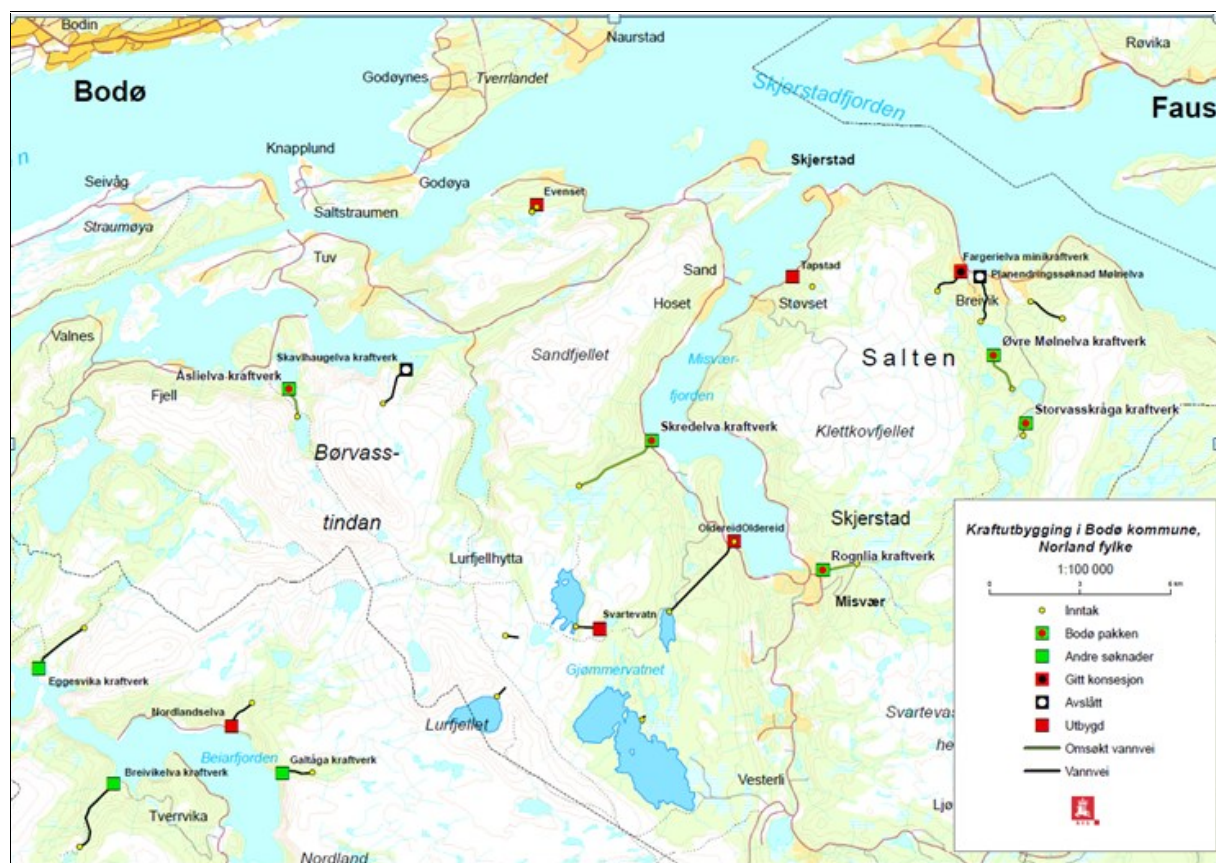
Rognlia Kraftverk AS 6,90 GWh

Grunneiersammenslutning 1,98 GWh

Nord-Norsk Småkraft AS 8,00 GWh

Småkraft AS 7,20 GWh

Alle disse kraftverkene er lokalisert til sørsiden av Skjerstadfjorden. Området er spredt bebygd med hovedvekten av bosettingen i Misvær tettsted. Fra tidligere er det i området bygd ut eller gitt konsesjon til flere kraftverk.

Den største av disse er Oldereid kraftverk med konsesjon fra 1951. Denne regulerer og overfører vann fra et større område i Lurfjellet. Opp gjennom årene har denne utbyggingen hatt flere endringer som har medført at større deler av kraftpotensialet har blitt utnyttet. Innen Bodø kommune på denne siden av Skjerstadfjorden er det også etablert andre kraftverk. Disse er Evenset kraftverk og Tapstad kraftverk. Fargerielfva kraftverk har fått konsesjon, men er

ikke utbygd. Nedre Mølnelva har søkt konsesjon, men fått avslag.

Bodø kommune har i sin strategidel til kommuneplanen flere målområder. Det ene er *Bodø som attraktivt reisemål og møtested*. Strategiene for å nå dette målet legger opp å ta i bruk nasjonalparker og andre vernede områder i reiselivssammenheng. Et av kommunens andre mål uttrykker at *naturverdier og naturbaserte næringer skal sikres i hele kommunen*. Dette ses i sammenheng med helse og trivsel i befolkningen. Blant de prioriterte målene er det ingen som går direkte på kraftutbygging

Hvis alle de omsøkte kraftverkene får tillatelse vil de produsere inntil 28,7 GWh i året. Dette tilsvarer forbruket til 1400 husstander.

Innen det aktuelle området er det foruten Saltstraumenområdet, ett vernet område ved østsiden av Børvatnet. Kartet under viser status for inngrepsfrie områder og statlig sikrede friluftsområder. Kartet viser at store deler av området er preget av inngrep i form av kraft eller veiutbygging. Men også at de inngrepsfrie områdene er fragmentert.

Kartet over viser de ulike INON-sonene med grønne farger og de statlig sikrede friluftsområdene med blå skravur.

Problemstilling

For informasjon om hvert enkelt kraftverk og fylkesrådets vurdering av tiltakenes konsekvenser for ulike tema, vises det til vedlegg 1-5.

Alle kraftverkene med rørledninger og tilkoblinger fremmes i områder som i kommuneplanens arealdel for Bodø kommunes er vist med arealbruksformålet Landbruk, Natur, Friluftsliv og Reindrift (LNFR) hvor det ikke er tillatt med tiltak som ikke er tilknyttet stedbunden næring. For tiltak som kommuneplanen ikke åpner for, vil det derfor være behov for å utarbeide reguleringsplan. Imidlertid er anlegg for produksjon og overføring av energi unntatt fra plan- og bygningsloven da behandling etter vassdragslovgivningen anses som

tilstrekkelig. Dette gir begrensninger i kommunens rolle som arealplanmyndighet.

NVE opplyser om innsigelses- og klagerett:

Energianlegg trenger ikke behandles etter plan- og bygningsloven, og det er ikke lenger krav om reguleringsplan. For å ivareta intensjonen bak innsigelsesinstituttet i plan- og bygningsloven, er det innført bestemmelser i energi- og vassdragslovgivningen om innsigelse og klagerett, jf. vannressursloven § 24. NVE understreker at en ev. innsigelse må reises i høringsperioden. Vi viser til våre nettsider for mer informasjon:

www.nve.no/konsesjoner.

NVEs vedtak kan påklages til Olje- og energidepartementet innen 3 uker fra det tidspunkt partene mottok orientering om vedtak. Vi viser til forvaltningslovens kapittel VI om klage og omgjøring.

Det forventes at kommuner, fylkeskommuner, fylkesmenn og andre myndighetsorganer gir uttalelse med utgangspunkt i sine respektive ansvarsområder. Kommunene bes spesielt om å vurdere søknadene i forhold til gjeldende arealplanstatus.

NVE ønsker i størst mulig grad konkrete synspunkter på om tillatelse bør gis eller ikke, valg av eventuelle alternativer og forslag til avbøtende tiltak. Spesielt der søknader behandles gruppevis, ønsker NVE synspunkter på den samlede belastningen.

Nordland fylkeskommune uttaler seg til denne pakken av kraftsaker på grunnlag av vedtatt regional politikk slik denne er formulert blant annet i «Regional plan om små vannkraftverk i Nordland» vedtatt av fylkestinget i sak 13/12 febr. 2012. NVE ber om at det gjøres en samlet vurdering av alle sakene i denne «pakken». Det er imidlertid ikke utarbeidet metode eller standarder for slike vurderinger. I saker hvor det er fremmet innsigelse, vil disse behandles etter energilovgivningen og avgjøres av Olje- og energidepartementet hvis innsigelsen ikke tas til følge av NVE.

Bodø kommune har fått utsatt frist for sin høringsuttalelse og vil behandle disse i bystyret 18.06.2014. Kommunens uttalelse foreligger derfor ikke.

Nye opplysninger

Det har kommet inn nye opplysninger, etter at saken ble lagt fram for behandling første gang, om nettilknytningen for Øvre Mølnelva og Storrasskråga. De nye opplysningene er kopi av brev til utbygger om nettsituasjonen. Brevene er datert februar 2012 og ikke dokumentert i søknadspapirene. Nordlandsnett(NOR) har vurdert tilkobling til disse to utbyggingene og konkluderer at det ikke er kapasitet i NOR sitt nett til å ta imot kraft. Nødvendige kapasitetsforbedringer forventes å stå ferdig tidligst i 2016. For en eventuell økning av trafokapasiteten vil NOR kreve anleggsbidrag.

Dette innebærer at begge disse to utbyggingene må vente med etablering, og at de kan få en vesentlig høyere utbyggingspris som følge av bidrag for oppgraderinger av nettet. Det er også andre utbygginger som de bør konkurrere om plass i nettet med. Dette er utbygginger som er til behandling i NVE.

Vurderinger

Åselielva kraftverk

Småkraft AS søker om tillatelse til bygging og drift av Åselielva kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer. Åselielva kraftverk vil utnytte fallet i Åselielva i Bodø kommune og produsere 4,61 GWh i året.

Nordlandsnett er orientert om prosjektet, men søker har per 2011 ikke mottatt tilbakemelding vedrørende nettsituasjonen i området.

Fylkesråden ser at Åselielva kraftverk vil produsere lite energi og har dermed liten samfunnsnytte. Kraftverket vil føre til en betydelig reduksjon i INON-områder, samt få store negative konsekvenser for friluftsliv og gi varige skader på landskap. I tillegg vil tiltaket få negative konsekvenser for reindrift både sommer og vinter. Tiltaket planlegges også i et område med viktig naturmangfold, deriblant rødlistede arter. I tiltaksområdet er det registrert fossesprøytoner, samt påvist kalkrik berggrunn. Disse naturtypene er ikke undersøkt godt nok i forbindelse med konsesjonssøknaden. Kombinasjonen av fossesprøyt og kalkrik berggrunn øker sannsynligheten for å finne planter som krever særskilt beskyttelse.

Det er i søknaden flere miljøverdier som er lite utredet med hensyn på konsekvenser, og hvor tiltakshaver heller ikke har utført en verdifastsetting. Dette gjelder også for biologisk mangfold og kulturminner. I tillegg er heller ikke nett-tilkobling avklart pr. 2011. Med bakgrunn i innhentet tilleggs kunnskap og vurderinger vil fylkesrådet fremme innsigelse til søknaden.

Fylkesråden tilrår fylkesrådet å fremme innsigelse til denne søknaden på grunn av konflikten med reduksjon av villmarkspreget område, friluftsliv og reindrift. Innsigelsen vil også være begrunnet i en mulig konflikt med biologisk mangfold som kan kreve særskilt beskyttelse.

Rognlia kraftverk

Kulturmiljøet langs elva er spesielt. Her fins den største samlingen med gamle møller (kvernhus) som er kjent i Nordland. Både Misvær øvre og Misvær nedre hadde møllene sine her. Det står i dag sju møller, og muligens kan det finnes spor etter eldre, førreformatoriske møller på samme elvestrekning. Kraftstasjonen er tenkt bygd ved den vestligste mølla, nær tunet på Misvær øvre. Eldhuset her er datert til 1554 og er fredet i kraft av sin alder. Rørledning og anleggsvei er tenkt lagt i bakkant av de fleste møllene, i eller ved den gamle mølnveien, med kryssing av elva i det kompakte miljøet. Tiltaket vil være i direkte konflikt med det gamle møllemiljøet.

Rørgata vil også i øvre del av området krysse ei registrert slåttemark, som er en truet naturtype. I området er det også viktige reindriftsinteresser knyttet til flyttlei og trekklei.

Fylkesråden ser at Rognlia kraftverk har liten samfunnsnytte. Kraftverket vil medføre negative konsekvenser for viktige reindriftsområder – blant annet for minimumsbeite, flyttlei, trekklei og for beiteområder av stor verdi. Tiltaket vil også direkte berøre viktige naturtyper, blant annet ved at det vil bli lagt rørledning gjennom et registrert slåttemarkområde, som er en prioritert naturtype. I tillegg planlegges kraftverket anlagt i et område av stor verdi for

friluftsliv.

Utbygging av Rognlia kraftverk vil komme i direkte konflikt med kulturminner av stor verdi: det samlede møllemiljøet ved Mølnelva. Fylkesråden vurderer dette som et kulturmiljø av høy regional og nasjonal verdi, og at tiltaket vil vesentlig forringe disse kulturminneverdiene. Utbygging av kraftverk i Rognlia vil innbære fraledning av vann fra et viktig kulturmiljø som står i direkte kontakt med elva. Avbøtende tiltak vil ikke kunne redusere konflikten.

Storvasskråga kraftverk

Fra tidligere er det gitt tillatelse til et mikrokraftverk i området - Fargerielva og det er gitt avslag til en utbygging for Mølnelva kraftverk. Søknaden for Nedre Mølnelva må også ses i sammenheng med søknad om utbygging av Storvasskråga kraftverk. I forbindelse med fylkesrådets behandling av den søknaden i sak FR 08-2011 uttalte blant annet fylkesråden at: *Tiltakets positive konsekvenser for settefiskanlegg og økt produksjon av fornybar energi anses som positive for samfunnet.*

Søknad om utbygging av Nedre Mølnelva fikk ikke tillatelse på grunn av blant annet elvemusling

Søknaden for om utbygging av Storvasskråga kraftverk må også ses i sammenheng en søknaden om utbygging av Øvre Mølnelva. Ingen av utbyggingene har løst nettilkobling. I følge NOR må utbyggere være forberedt på å dele kostnader ved eventuelle utbedringer av nettkapasiteten.

Kraftverket som søkes etablert vil gi 1,98 GWh, og 75 % av energien vil bli produsert om sommeren hvor behovet er minst. Driftstiden i anlegget vil være vel en tredjedel av årets timer. Samtidig har utbyggingen en svært høy kostnad for hver kilowatt-time: kr 5,95. Anlegget har derfor liten samfunnsnytte.

Kraftverksutbyggingen planlegges lokalisert til et område som er registrert med sterke friluftslivsinteresser. Området er imidlertid fra tidligere utbygd med veier og fritidsboliger. På begge sider av vassdraget er det for reindriften viktige områder for kalving.

Fylkesråden ser at tiltaket kan få negative konsekvenser for svært viktige friluftsområder. I tillegg kan tiltaket få negative konsekvenser for reindrift. Det kan også være en potensiell konflikt med elvemusling. Søknaden har ikke gjort vurdering i forhold til påvirkning på denne rødliste arten. Fylkesråden fraråder derfor at dette kraftverket gis konsesjon.

For fylkesråden er det viktig at nettet fylles opp med kraft fra utbygginger som har stor samfunnsnytte og samtidig begrensende negative konsekvenser for miljøverdiene. Hvis NVE likevel gir tillatelse må Storvasskråga kraftverk må dette være vurdert opp mot andre utbygginger som vil konkurrere om plass i nettet.

Ved god planlegging kan eventuelle negative virkninger av utbygging minimeres eller fjernes. Dette må vurderes av konsesjonsmyndighet. Dersom tiltaket får tillatelse, må det tilpasses slik at skade på rødlistearter, fisk og elvemusling forhindres, samt at konsekvensene ovenfor reindrift minimeres.

Skredelva kraftverk

Skredelva kraftverk vil produsere lite kraft med et realativt stort inngrep. Inngrepet er planlagt i et område som allerede er stekt påvirket av vannregulering og kraftutbygging. I konsesjonen fra 1951 er kraftselskapet pålagt utsetting av fisk i vannene som blir påvirket av den reguleringen.

Utbyggingen vil ha en høy kostnad pr. produsert kraftenhet kr. 5,1 i 2009 (kr. 5,5 i 2014), og en kraftproduksjon tilsvarende forbruket til 400 husstander. Fylkesråden vurderer samfunnsnyttien til å være liten.

Kraftverket vil medføre negative konsekvenser for viktige reindriftsområder, særlig for beiteområder av stor verdi. Tiltaket kan få store negative konsekvenser for en del rødlistearter, deriblant en del rødlistede vannfugler som storlom, sjørre og bergand. Den øverste delen av elva vurderes å være viktig som gyteområde for ørret. Tiltaket ligger også i et viktig friluftsområde.

Konsesjonssøknaden vurderes videre til ikke å være tilstrekkelig opplyst da den er mangelfullt vurdert med hensyn på konsekvenser av tiltaket. Naturmangfoldloven § 9 påpeker at føre-var-prinsippet skal legges til grunn når det ikke foreligger kunnskap om konsekvensene av tiltaket. Tidligere utbygging av Oldereid kraftverk stenger for naturlig tilsig fra Mangevatnet til Skredvannet. Effekten av en ytterligere påvirkning av vannmiljøet er usikker. Usikkerheten om konsekvensene forsterkes ved at konsesjonssøknaden er dårlig opplyst.

Øvre Mølnelva kraftverk

Utbygging av Øvre Mølnelva vil ha hoveddelen av kraftproduksjonen i månedskifte mai/juni og litt utover høsten. Andelen kraft som produseres i vinterhalvåret vil ligge på vel 25%. Samfunnsnyttien av kraftverk må derfor anses som liten.

Fylkesråden ser at tiltaket vil få negative konsekvenser for svært viktige friluftsområder og reindriftsområder. Området har imidlertid allerede en del infrastruktur og hyttebebyggelse. Friluftslivsverdiene er derfor knyttet til tilgjengeligheten og bruken, og ikke knyttet til uberørthet.

Det er i søknaden ikke opplyst om tiltaket vil påvirke eller komme i konflikt med elvemusling som finnes i Nedre Mølnelva. Dette er beklagelig da dette forholdet har vært avgjørende for vurderingen av konsesjonssøknaden til Nedre Mølnelva.

Søknaden opplyser heller ikke om usikkerheten som er knyttet til nettoppkoblingen. I følge Nordlandsnett er denne usikker i tid, og den vil konkurrere med andre kanskje mer samfunnsnyttige utbygginger som kan ha mindre negative konsekvenser for miljøverdiene. Fylkesråden vil påpeke at det er viktig at denne søknaden blir vurdert sammen med de andre søknadene som skal inn på nettet. Dette vil gjøre at de beste utbyggingene for samfunn og miljø kan velges.

Fylkesråden vil fraråde NVE å gi tillatelse til en utbygging av Øvre Mølnelva. En eventuell

tillatelse må bygge på en samlet vurdering av alle søknadene som foreligger slik at den beste utbyggingen for samfunnet og miljøet kan velges. Fylkesråden forutsetter at en eventuell tillatelse har innebygd bestemmelser som sikrer god dialog med reindriften og at det er innhentet kunnskap som sikrer at det ikke skjer skade på miljøverdier, rødlistearter, fisk og elvemusling.

Generelle vilkår

Kulturminner

Tiltakshaver har aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens §§ 3, 4 og 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gamle gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonstruksjoner, må Kulturminner i Nordland varsles umiddelbart.

Vannforskriften

Fylkeskommunen ber NVE om å innhente informasjon om karakteriseringen for de vannforekomstene som berøres av tiltaket. Det er videre viktig at NVE gjør en vurdering av tiltakene mot § 12 i vannforskriften.

Minstevannføring

Ved utbygging av små vannkraftverk skal det alltid stilles krav om tilstrekkelig minstevannsføring og eventuelt andre avbøtende tiltak for å ivareta landskapsopplevelse, naturtyper og arter som er sårbare for endret vannføring (Regional plan om små vannkraftverk i Nordland – overordnet strategi nr. 13).

Landskap

I utbyggingen av små vannkraftverk skal det tas landskapsestetiske hensyn (Regional plan om små vannkraftverk i Nordland – overordnet strategi nr. 19).

Reindrift

Reinbeitedistriktene skal involveres i detaljplanleggingen av kraftanlegg for å gi en best mulig tilpasning. (Regional plan om små vannkraftverk i Nordland – tematisk retningslinje nr. E7)

Fylkesrådets vurdering av samlede effekter

Fylkesråden vil påpeke at flere av søknadene om utbygging av kraftverk i Bodø ikke opplyser om størrelsen på miljøverdiene og eventuelle grad av konflikt. I tillegg er kunnskapen som er

brukt relativt gammel. Dette er uheldig da dette skaper et uklart bilde av konsekvensene av tiltaket. Det kan også stille spørsmål om søknadene er tilstrekkelig opplyst. Nordland fylkeskommune har vedtatt regional plan om små vannkraftverk. Denne er uttrykk for regional politikk. Dårlig opplyste saker skaper svakt vurderingsgrunnlag, og dermed er utøvelse av den regionale politikken gjort vanskelig. I enkelte av søknadene har det vært nødvendig å tillegge denne usikkerheten betydning, jfr naturmangfoldlovens §9.

Siden sakene er til behandling i NVE, velger fylkesråden allikevel å anbefale at Nordland fylkeskommune uttaler seg til sakene. Fylkesrådets forslag til uttalelse er basert på en helhetlig vurdering med bakgrunn i de opplysningene som er lagt fram i søknadene og Regional plan for små vannkraftverk i Nordland

Positive samfunnsvirkninger

Nordland fylke har et stort overskudd på elektrisk kraft. Fylkesråden konstaterer derfor at de fem omsøkte kraftverkene ikke nødvendig for å dekke lokal eller regionalt behov for fornybar energi. Fylkesråden er likevel positiv til økt produksjon av fornybar energi, noe som også er i tråd med regionale og nasjonale mål. Nordland fylke må også ta sin del av et nasjonalt mål om å produsere mer fornybar kraft. Dette må skje på steder hvor de positive konsekvensene for samfunnet oppveier for de negative konsekvensene utbyggingen vil ha for natur- og miljøverdier. Fortrinnsvis mener fylkesråden at eksportert fornybar energi bør bidra til å fortrenge ikke-fornybar energi.

Fylkesråden ser at små vannkraftverk sysselsetter svært få i driftsfasen. Ofte anslås det i konsesjonssøknader for små vannkraftverk et behov for 0,25-0,30 årsverk i driftsfasen. I anleggsfasen (1-2 år) anslås det ofte et behov for mellom 5 og 10 arbeidere, noe som vil utgjøre mellom 25 og 50 sysselsatte dersom alle kraftverkene bygges ut.

Det er vanskelig å vurdere den lokale og regionale verdien av inntektsskatt og overskuddsskatt. Fylkesråden ser at disse skattene vil variere fra år til år, og avhenger av de ansattes skattekommuner og plassering av selskapenes hovedkontor.

Fylkesråden vurderer at den samlede positive samfunnseffekten ved utbygging av fem små vannkraftverk i Bodø kommune, er liten positiv. Dette må ses i forhold til betydningen for Bodø kommune og samfunnet for øvrig.

Flere av de aktuelle søknadene er av gammel dato, inntil 5 år gamle. De er basert på kunnskap som er utdatert og gir et lite realistisk bilde av effektene av en utbygging i søknadene da kostnader kan være basert på 2009 tall. Flere av søknadene har heller ikke en vurdering av verdienes størrelse eller grad av konsekvens. For disse søknadene kan det stille spørsmålsteget ved om kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig og om naturmangfoldlovens § 9 om bruk av føre-var prinsippet må komme til anvendelse.

Konsekvenser for naturmangfold

Fylkesråden er opptatt av at konsesjonsmyndighet (NVE) vurderer omsøkte tiltak etter

Naturmangfoldloven. Det er blant annet viktig å vurdere om de negative konsekvensene for naturmangfoldet samlet sett, er større enn summen av de negative konsekvensene av hvert enkelt tiltak.

Naturmangfoldet vil bli sterkest påvirket ved en utbygging av Skredelva. Dette er knyttet til usikkerheten for flere fuglearter som legger reir på bakken i nærheten av vannet. Det er også usikkerhet knyttet til gyteforholdene til ørreten i Skredvatnet. Denne gyter i utløpet av vannet. En oppdemming her kan derfor påvirke gyteforholdene negativt. Begge de to søknadene i Mølnelv-vassdraget, Øvre Mølnelva og Storvasskråga, må også vurderes i forhold til de betingelser som er satt for vannmiljøet i Gårdsvatnet, og om utbygging vil påvirke livsbetingelser for elvemusling. I influensområdet er det registrert en landskapstype som er karakterisert som truet, slåttemarka i tilknytning til Rognlia kraftverk. Rørgata er planlagt lagt rett gjennom

Fylkesråden viser til tabell 1 som viser viktig naturmangfold som potensielt blir berørt av de planlagte kraftverkene.

Tabell 1 Berørt naturmangfold fordelt på de ulike kraftverkene.

Tema	Åslielva kraftverk	Rognlia kraftverk	Storvasskråga kraftverk	Skredelva kraftverk	Øvre Mølnelva kraftverk
Rødlistede sopp og planter	Ikke vurdert			Ikke vurdert	
Fossesprøyt Fosseeng	X				
Bekkekløft Andre viktige naturtyper	X	X		Ikke vurdert	
Elvemusling			usikkert		usikkert

Fylkeskommunens forvaltningsområder – kulturminner, friluftsliv og vannforvaltning

Kulturminner

Det fins mange boplasser og bosetningsspor fra steinalderen i området. Det er også et visst potensiale for helleristninger i området ved Åslielva. Det skal finnes spor etter et gammelt reingjerde i området. Her er Sametinget rette forvaltningsmyndighet.

I influensområdet vil kulturminnene i forbindelse med en eventuell utbygging av Rognlia kraftverk vil sterkest berørt. Kulturmiljøet i tilknytning til Rognlia er vurdert ut fra at her finnes den største samlingen med gamle møller (kvernhus) som er kjent i Nordland. Både Misvær øvre og Misvær nedre hadde møllene sine her. Det står i dag sju møller, og muligens kan det finnes spor etter eldre, førreformatoriske møller på samme elvestrekning.

Kraftstasjonen er tenkt bygd ved den vestligste mølla, nær tunet på Misvær øvre. Eldhuset her er datert til 1554 og er fredet i kraft av sin alder.

Rørledning og anleggsvei er tenkt lagt i bakkant av de fleste møllene, i eller ved den gamle mølnveien, med kryssing av elva i det kompakte miljøet. Tiltaket vil være i direkte konflikt med det gamle møllemiljøet.

Friluftsliv

Flere av prosjektene berører svært viktige friluftsområder. Spesielt er området ved Åslielva viktig. Det er også registrert viktige friluftsinteresser i forbindelse med Rognlia kraftverk, Øvre Mølnelva kraftverk og Storrasskråga kraftverk. Den regionale planen for små vannkraftverk uttrykker at holdningen da skal være svært restriktiv til utbygging.

Fylkesråden er opptatt av at dersom det gis konsesjon til kraftverk som berører viktige friluftslivsområder, må utbyggingen tilpasses slik at det får minst mulig negative konsekvenser for friluftsliv. Blant annet er det viktig med høy estetisk kvalitet og landskapsmessig tilpasning i utformingen av kraftstasjon og tilhørende infrastruktur.

Bodø kommune har i sin kommuneplan vektlagt mulighetene for friluftsliv både i forhold til reiselivssatsing og folkehelse. I de områdene som er svært mye brukt til friluftsliv på grunn av landskapets verdi, bør dette tillegges stor vekt hvis utbyggingen ikke har annen stor positiv konsekvens for samfunnet.

Innen influensområdet til disse fem kraftverkene er de uberørte områdene (INON) sterkt fragmentert. En utbygging i Åslielva vil stykke disse områdene enda mer opp, og fjerne den siste rest av villmarkspregede område. En utbygging vil påvirke de viktige friluftslivsinteressene i dette området negativt, og vil klart være i strid med denne verdien.

Imidlertid må det antas at utbygginger i Øvre Mølnelva og i Storrasskråga ikke vil ha like stor negativ effekt da det her er en del eksisterende infrastruktur og bebyggelse. På den annen side har de to utbyggingene i dette vassdraget ikke løst nett-tilkoblingen. Det er derfor usikkert hvor stort det totale inngrepet blir ved disse to utbyggingene.

Vurdering etter vannforskriften

I vannområde Skjerstadfjorden er det registrert 295 elve- og innsjøvannforekomster. Av disse er ca. 37 ellevannforekomster og 10 innsjøforekomster per i dag sterkt påvirket av vassdragsreguleringer (kSMVF – sterkt modifiserte vannforekomster). Dette er et uttrykk for at den samlede belastningen av vannkraft i vannområdet.

Vannkraftutbygging er i seg selv ofte et samfunnsnyttig inngrep i vannforekomsten som i de fleste tilfeller kun fører til endringer i de fysiske forholdene. Slike inngrep er tillatt etter vannforskriftens § 12. Fylkesråden er imidlertid opptatt av at samfunnsnyttien skal være større enn tapet av miljøkvalitet når slike inngrep tillates. Det er også viktig at alle praktiske gjennomførbare tiltak settes inn for å begrense den negative utviklingen i vannforekomstens tilstand. Det skal også utelukkes at inngrepene ikke kan oppnås med andre midler som er miljømessig vesentlig bedre. Disse vurderingene må NVE gjøre når de vurderer om tiltakene

skal få konsesjon.

Reindrift

Reindriftsinteressene er i alle de fem utbyggingssøknadene berørt i større eller mindre grad. Hvilken verdi som reindriftsarealene har er ulikt belyst. Konsekvensen for reindrift er vurdert i søknadene til å være fra små/liten middels til ikke å være vurdert i Rognlia. Samlet sett må konflikten med reindrift tas alvorlig. Området rundt Lurfjellet med Åslielva og Skredelva utgjør et samlet område, bør pga holdes fritt for videre utbygging. De tre andre utbyggingssøknadene er lokalisert til steder hvor det allerede er svært mye infrastruktur og bebyggelse. Ut fra foreliggende kunnskap vil disse kraftutbyggingene ikke påvirke næringa negativt i like stor grad.

Tabell 2 Sammenstilling av fylkesrådets vurdering av de fem kraftverkene

Tema	Åslielva kraftverk	Rognlia kraftverk	Storvass- kråga kraftverk	Skredelva kraftverk	Øvre Mølnelva kraftverk
Naturmangfold					
Fisk og fiske/vann					
Landskap og prioriterte fosser					
INON					
Friluftsliv					
Reindrift					
Kulturminner					
Annet					
Konklusjon					

Konsekvenser

Saken vil ikke medføre økonomiske, administrative eller personellmessige konsekvenser for Nordland fylkeskommune. Saken har heller ingen konsekvenser knyttet til gjennomgående fylkeskommunal politikk knyttet til likestilling, universell utforming og folkehelse. Sakens konsekvenser for miljø og samiske forhold er beskrevet i vedlegg til denne sak.

Vedtakskompetanse

Det vises til delegasjonsreglementet vedtatt av fylkestinget i oktober 2012 sak 111/12 pkt

3.21. andre avsnitt. »Fylkeskommunens myndighet til å avgi uttalelse til søknad om konsesjon og fremme innsigelse til kraftverk mellom 1 MW og 10 MW tilligger fylkesrådet.»

Innstilling til vedtak:

1. Fylkesrådet vil fremme *innsigelse* til forslag om utbygging av vannkraftverk som omsøkt i Åslielva med hjemmel i lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) § 24 tredje ledd, jf. reglene om innsigelse i plan- og bygningsloven §§ 5-4 og 5-6. Innsigelsen er knyttet til stor konflikt med viktige miljøverdier som inngrepsfrie områder, friluftsliv og biologisk mangfold.
2. Fylkesrådet fremmer *innsigelse* til planene for Rognlia kraftverk, med hjemmel i lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) § 24 tredje ledd, jf. reglene om innsigelse i plan- og bygningsloven §§ 5-4 og 5-6.
Hvis NVE ikke tar innsigelsen til følge, må Nordland fylkeskommune underrettes umiddelbart.
3. Fylkesrådet vil *fraråde* NVE å gi tillatelse til Storvasskråga kraftverk. Hvis NVE likevel gir konsesjon til utbygging, forutsetter fylkesrådet at tiltaket ikke medfører negative konsekvenser for viktige friluftsområder og rødlistearter og at en konflikt med reindriftsnæringen minimeres. En eventuell konsesjon må også være basert på en samlet vurdering av alle søknader som er aktuelle for tilkobling til nettet i området.
4. Fylkesrådet vil fremme *innsigelse* til søknad om utbygging av kraftverk i Skredelva med hjemmel i lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) § 24 tredje ledd, jf. reglene om innsigelse i plan- og bygningsloven §§ 5-4 og 5-6. Innsigelsen er knyttet til usikkerhet ved konsekvensene for miljøverdiene og at kraftverket vil ha liten samfunnsnytte.
5. Fylkesrådet vil *fraråde* NVE å gi tillatelse til Øvre Mølnelva kraftverk. Hvis NVE likevel gir konsesjon til utbygging, forutsetter fylkesrådet at tiltaket ikke medfører negative konsekvenser for viktige friluftsområder og rødlistearter og at en konflikt med reindriftsnæringen minimeres. En eventuell konsesjon må også være basert på en samlet vurdering av alle søknader som er aktuelle for tilkobling til nettet i området.
6. Fylkesrådet ber NVE gjøre en samlet vurdering av konsekvensene av de 5 prosjektene har på miljø- og samfunnsforhold i Bodø, deriblant effektene kraftverkene vil ha på vannmiljøet i vassdragene.
7. Fylkesrådet vil forutsette at forholdet til automatisk fredete kulturminner er avklart før NVE gir tillatelse.
8. Dersom det blir gitt tillatelse til ett eller flere av de omsøkte kraftverkene, ber fylkesrådet om at det påses at konsesjonsvilkårene er i tråd med forvaltningsprinsippene i Naturmangfoldloven §§ 8-12, og med vannforskriften § 12. NVE bes om at følgende tas inn i konsesjonsvilkårene eller vurderes ved detaljplanlegging:
 - a. Tiltakshaver har aktsomhets og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens §§ 3, 4 og 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gamle gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonsentrasjoner, må Kulturminner i Nordland varsles umiddelbart.
 - b. Detaljplanleggingen må skje i nært dialog med reindriftsnæringen
 - c. Det må slippes tilstrekkelig minstevannføring hele året.
 - d. Detaljplanleggingen må påse at rødlistearter og regionalt viktige naturtyper ikke blir skadelidende av tiltaket.
 - e. Høy estetisk kvalitet og landskapsmessig tilpassing skal vektlegges i utformingen av kraftstasjonen og tilhørende infrastruktur.

Bodø den 17.06.2014

17.06.2014 Fylkesrådet

Instillingen vedtatt.

FRÅD-143/2014

1. Fylkesrådet vil fremme *innsigelse* til forslag om utbygging av vannkraftverk som omsøkt i Åslielva med hjemmel i lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) § 24 tredje ledd, jf. reglene om innsigelse i plan- og bygningsloven §§ 5-4 og 5-6. Innsigelsen er knyttet til stor konflikt med viktige miljøverdier som inngrepsfrie områder, friluftsliv og biologisk mangfold.
2. Fylkesrådet fremmer *innsigelse* til planene for Rognlia kraftverk, med hjemmel i lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) § 24 tredje ledd, jf. reglene om innsigelse i plan- og bygningsloven §§ 5-4 og 5-6.
Hvis NVE ikke tar innsigelsen til følge, må Nordland fylkeskommune underrettes umiddelbart.
3. Fylkesrådet vil *fraråde* NVE å gi tillatelse til Storvasskråga kraftverk. Hvis NVE likevel gir konsesjon til utbygging, forutsetter fylkesrådet at tiltaket ikke medfører negative konsekvenser for viktige friluftsområder og rødlistearter og at en konflikt med reindriftsnæringen minimeres. En eventuell konsesjon må også være basert på en samlet vurdering av alle søknader som er aktuelle for tilkobling til nettet i området.
4. Fylkesrådet vil fremme *innsigelse* til søknad om utbygging av kraftverk i Skredelva med hjemmel i lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) § 24 tredje ledd, jf. reglene om innsigelse i plan- og bygningsloven §§ 5-4 og 5-6. Innsigelsen er knyttet til usikkerhet ved konsekvensene for miljøverdiene og at kraftverket vil ha liten samfunnsnytte.
5. Fylkesrådet vil *fraråde* NVE å gi tillatelse til Øvre Mølnelva kraftverk. Hvis NVE likevel gir konsesjon til utbygging, forutsetter fylkesrådet at tiltaket ikke medfører negative konsekvenser for viktige friluftsområder og rødlistearter og at en konflikt med reindriftsnæringen minimeres. En eventuell konsesjon må også være basert på en samlet vurdering av alle søknader som er aktuelle for tilkobling til nettet i området.
6. Fylkesrådet ber NVE gjøre en samlet vurdering av konsekvensene av de 5 prosjektene har på miljø- og samfunnsforhold i Bodø, deriblant effektene kraftverkene vil ha på vannmiljøet i vassdragene.
7. Fylkesrådet vil forutsette at forholdet til automatisk fredete kulturminner er avklart før NVE gir tillatelse.
8. Dersom det blir gitt tillatelse til ett eller flere av de omsøkte kraftverkene, ber fylkesrådet om at det påses at konsesjonsvilkårene er i tråd med forvaltningsprinsippene i Naturmangfoldloven §§ 8-12, og med vannforskriften § 12. NVE bes om at følgende tas inn i konsesjonsvilkårene eller vurderes ved detaljplanlegging:
 - a. Tiltakshaver har aktsomhets og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens §§ 3, 4 og 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gamle gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonsentrasjoner, må Kulturminner i Nordland varsles umiddelbart.
 - b. Detaljplanleggingen må skje i nært dialog med reindriftsnæringen
 - c. Det må slippes tilstrekkelig minstevannføring hele året.
 - d. Detaljplanleggingen må påse at rødlistearter og regionalt viktige naturtyper ikke blir skadelidende av tiltaket.
 - e. Høy estetisk kvalitet og landskapsmessig tilpassing skal vektlegges i utformingen av kraftstasjonen og tilhørende infrastruktur.

Vedlegg:

Tittel	DokID
Vedlegg 4 - Skredelva ny	453122
Vedlegg 2 - Rognlia ny	453123
Vedlegg 1 - Åslielva ny	453124
Nettilknytning av Storrasskråga	453125
Nettilknytning av Øvre Mølnelva	453126
Vedlegg 5 - Øvre Mølnelva 11.06	454103
Vedlegg 3 - Storrasskråga 11.06	454108